
[p1]

Brugge, den 28^{en} Januari 1886.

Achtbare Heer en Vriend,

Allereerst dank ik U voor de toezending der “Afrikaansche Taalbeweging”. Ongetwijfeld zal dit boekje mij zeer nuttig zijn.

Ik heb laatst¹ *Héliand*² voor Hildebrand³ geschreven en vast met recht Uwe verwondering gaande gemaakt! ... Toch werd de [*Héliand*] voor [*nederlandsch*] uitgegeven⁴ zelfs deed men dit met den *Beowulf*⁵ enz., hoe ongerijmd ook. Reeds van over twee jaar ben ik bezig met ons oud-Nederlandsch (waarvan het bestaan door wijlen Heremans mij eens met koddige heftigheid afgelochend werd), woordje voor woordje uit de hooge middeneeuwsche⁶ oorkonden te ziften. 't Is beestewerk; maar goudzoeken gaat ook niet anders; en het kleine fortuintje woorden aldus opgegaard is alreeds genoeg om iets te kunnen bevestigen nopens onze taal van vòòr 't jaar 1000, - alweêr in strijd met hetgeen Te Winkel indertijd beweerde: als zou het [*Nederlandsch*] van vòòr 't jaar 1000 niet meer te onderkennen zijn.

Ik zie dat de Psalmen door U ook als eene verwarde klos beschouwd worden; en dat het moeielijk zal zijn daarover iets bepaalds te zeggen.

[p2]

.....

- 1 Zie [brief van 24/01/1886 van Karel Deflou aan Guido Gezelle](#). Deflou zegt hier dat hij in die brief verkeerdelijk Heliand schreef, maar Hildebrand bedoelde.
- 2 De Heliand is een religieus, episch gedicht over het leven van Jezus Christus, geschreven in het Oudsaksisch en geplaatst in een Saksische context uit die tijd.
- 3 Hildebrand is een personage uit de middeleeuwse Thidrekssaga over de held Dietrich van Bern, omstreeks 1250 voor het eerst opgeschreven, waarschijnlijk in het Oudnoors.
- 4 Toch werd de Heliand uitgegeven als zijnde Nederlands.
- 5 Beowulf is de naam die in de 19de eeuw gegeven werd aan een Oudengels, episch gedicht in allitererende versvorm uit, naar men schat, de 10de eeuw. Het gedicht kan uit de 8e eeuw stammen en verhaalt de strijd van de held Beowulf tegen het monster Grendel. Het manuscript werd pas in 1815 voor het eerst uitgegeven.
- 6 Hoogmiddeleeuwse.

Bonte = Botte wijst op ons bond, dat, he[r]om, in 't [*fransch*] alweêr botte gebleven is. Dus is hier eene "nasalirung"⁷ te vermoeden. Botte = Bonke = of met t, is eene algemeene wisseling, nietwaar? Workeles rond Veurne; qui voor die; quod voor hwod en dat; te Parijs quarkier en charcukier leggen daar getuigenis van af, zoo goed als church⁸ nevens kyrka of kèerke en kerk. In 't oudste Latijn kriede 't van zulke wisselingen.

De muylstoter uit Ulespiegel is het zeinsel⁹ zelf niet; maar de man, die 't gebruikt. Ulespiegel besloeg een doodshoofd met zilveren banden en zegende de lieden met deze relikwie; hij werd aldus een muylstoter, die veel geld wist af te schaffen. Ik meen dus in muilstooter een volkswoord te erkennen, alhoewel hetzelfde woord, als mulstoterium = patene, nooit buiten de kerken gegaan is.

Friesch is voor mij ook eene taal; het is de brug tusschen de Teutoonsche en de Skandinaafsche soorten.

Hoe foot, [*meervoud*] feet werd. Groote kwestie, voorwaar! Wij zouden de oud-friesche en de Angelsche dialecten moeten kennen om dat met zekerheid in den klare te trekken. In de hedendaagsche friesche

..... [p3]

dialecten hoort men nu overal foten, fouten, faiouten en zelfs voeten; naar 't westen op hoort men futten, fötten en foeten, altemaal met dien meervoudsuitgang. Maar in de Angelsche streken verschilt dat sterk: Het meervoud is aldaar, volgens de streken: föt, fëtt, fëtt, fett, fet, fööt, en fëte in Sagelterland.¹⁰

Twee soorten van [*meervoud*] zijn dus naar allen schijn van overouds in Oost- en West-Friesland in zwang en zullen dan ook door Angelen en Friso-Saksen tegelijkertijd naar Brittenland overgezet geweest zijn.

.....

7 Duitse term voor nasalisering, nasalisatie, neusklinkvorming.

8 Onder de 2 c's van church schrijft Deflou telkens t om de klankwisseling t-k aan te geven; in kerk hoor je geen t, in church zelfs twee.

9 Handrelikwiehouder of pateen met handvat die gelovigen kussen bij de offergang in de Rooms-Katholieke eredienst. De priester houdt (duwt, stoot) het zeinsel (*zeinen* = zegenen) tegen de wang (*mule* = gezicht) van de gelovige. In het Uylenspieghelverhaal is de mulestoter, zoals Deflou zegt, niet hetgeen waarmee men zegent, maar de (nep)priester.

10 Nu Saterland, is een gemeente in Oost-Friesland, provincie Cloppenburg, deelstaat Nedersachsen in Duitsland. Het ligt op een 15 km lang en 4 km breed zandeiland en was tot in de 19de eeuw enkel per schip bereikbaar. Door dit isolement bleef de Saterfriesche taal, een Fries dialect, er behouden, terwijl andere Friese dialecten verdwenen.

Meest al de¹¹ hooge klanken zijn ten andere, zoowel in [*meervoud*] als in [*enkelvoud*] van sporte gezonken¹² en dit voornamelijk in 't Engelsch:

voelen = to feel.

voeden = to feed.

broederen = brethren, naast brothers.

goose = geese.

gelooven = to believe.

tooth = teeth.

mouse = mice.

Maar, wat ik zou moeten onder de hand hebben, is de taal van langs de Deensche westerkust! Toch, in 't algemeene Deensch verloopt het enkelvoud Fod in Fødder. Wie weet, of was er in 't een of 't ander Angelsaksisch dialekt ook geen

..... [p4]

geen¹³ Fjod voorhanden, evenals de fjoel, die uit het vroegere friesch in den modernen fugel ([*spreek uit*] föegel) overgegaan is.?

In de middeneeuwen hadden wij Woke, dat nu nog [*Westvlaamsch*] weuke luidt, en algemeener weke geworden is. Doogniet = deugniet en in sommiger mond alreeds deigeniet geworden.

Is nu langs dien weg het verloop van fote tot föt en feet niet te zoeken?

- Over on = men en ne = en, denken wij verschillig. On toch is li homs, hom, lhom; [*Latijn*] Homo. En iss ne dan 't zelfde niet als in 't latijn en in alle talen? In oudfransch heeft men toch nen, [*Latijn*] non, alweder door verlaging van toon. Dit is geen teutoonsch neen, want hoe teutoonsch nen-il en nenniil (modern nenni) er ook uit zien, peis ik er non-illud in te mogen herkennen.

Blijve [*UEdeles*] [*dienstwillige*] [*dienaar*]

.....

11 De meeste.

12 Een trapje lager bemand, d.i. lager uitgesproken.

13 Het woord "geen" staat dubbel geschreven bij de paginaovergang.

K. Deflou

Briefbeschrijving

Verzender	Deflou, Karel
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	28/01/1886
Verzendingsplaats	Brugge (Brugge)
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	dubbel vel, 179x112 wit papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	watermerk: Imperial Treasury De La Rue
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle (inkt, hand P.A.); zijden 1, 3 en 4 met inkt doorgehaald en op zijde 2 stukken tekst met inkt doorgehaald

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	5596
Bibliotheekrecord	https://brugge.bibliotheek.be/detail/?itemid=library/v/obbrugge/gezelle11907

Inhoud

Incipit	Allereerst dank ik U voor de toezending der
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	28/01/1886, Brugge, Karel Deflou aan [Guido Gezelle]
Editeur	Johan Van Eenoo
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
